

ירושלים



ירושלים של מעלה, ירושלים של מטה

הרבנית ברכה קאפח (1922-2013)

אשת חסד, פעילה חברתית, יזמית ומנהיגה



יום אחד אני שומעת אישה צועקת: "אני רעבה! אני רעבה!" עליתי אליה והיא בוכה, בוכה. אמרתי לה: "דודה, מה יש לך?" "אני מתה מרעב! תני לי אוכל!" אמרתי לה: "חכי", באתי הביתה והכנתי לה אוכל חם. באתי אליה, היא ישבה לאכול ואני חיממתי מים, ניקיתי לה את המיטה ומסביב. אחר כך רחצתי אותה, הלבשתי אותה, עשיתי לה מסאז'. והדמעות שלה יורדות. "בתי, מי שלח אותך? מי שלח אותך?" אמרתי לה: "הקדוש ברוך הוא שלח אותי!" כיבסתי את הבגדים, תליתי, עשיתי ספונג'ה. אחר כך אמרתי לה: "דודה, אני הולכת הביתה". היא התחילה לבכות, "אני עוד אראה אותך?" אמרתי לה: "בטח, את תראי אותי, אני לא אעזוב אותך".

כמה שהיא שמחה, אני שמחתי יותר! הרגשתי שאני לא הולכת ברגליים שלי אלא מרחפת מעל הקרקע. אותה זקנה, טיפלתי בה ארבע שנים. אף פעם לא לקחתי עובדת שתעזור לי, אמרתי: זו הזכות שלי, המצווה שלי.



וזו רק הפעם הראשונה, שמעתי שעזרת לאנשים רבים אחר כך!

אמר ר' יוחנן: אמר הקדוש ברוך הוא לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה.

(תלמוד בבלי, מסכת תענית, דף ה, ע"א)

פעם ישבתי על מדרגות ליד שער במצודת דוד, את שני הסלים הכבדים שמתי לידי. עמדה שם קבוצת תיירים סביב המדרוך ושימשתי להם נקודת ציון. "אתם רואים את האיש הזה עם הסלים? קצת ימינה מראשו נמצאת קשת מן התקופה הרומית. קצת ימינה מראשו". "אבל הוא זז, הוא זז!" אמרתי בלבי: הגאולה תבוא רק אם יגידו להם: אתם רואים שם את הקשת מן התקופה הרומית? לא חשוב: אבל לידה, קצת שמאלה ולמטה ממנה, יושב אדם שקנה פרות וירקות לביתו.

(מתוך השיר "תיירים" מאת יהודה עמיחי)

- מה חשוב להראות בירושלים, לדעת מדריך התיירים ולדעת המשורר? ולדעתכם?
- הציעו דוגמות נוספות למראות שיציג המדריך בירושלים לעומת המראות שלדעתכם יפנה אליהם המשורר.
- מהי ירושלים 'של מעלה' ומהי ירושלים 'של מטה' בעיני עמיחי?
- האם הייתם מסווגים את פעילותה של הרבנית קאפח 'ירושלים של מעלה' או 'של מטה'?

בקיטור תמצאו לקט של עובדות סטטיסטיות על ירושלים.

בחרו עובדה אחת ונסו להסביר:

- מה הרקע למצב?
- כיצד הוא משפיע על העיר?
- האם הייתם רוצים לשנותו? אם כן, איך?

- הביטו סביבכם בארץ ישראל 'של מטה'. מה אתם יכולים לתקן בה? נסו להתארגן יחד לפרויקט 'תיקון עולם'.

